

Colin Dexter

De doden van
Jericho

De Fontein

Proloog

En ik vraag me af hoe ze samen zouden zijn geweest.
(T. S. Eliot, *La Figlia Che Piange*)

Niet opvallend mooi, dacht hij. Tenminste, voor zover je de schoonheid van een vrouw op de een of andere manier objectief kon beoordelen: *sub specie aeternae pulchritudinis*, om zo te zeggen. Toch, sinds het uurtje dat volgde op hun oppervlakkige begroeting toen ze aan elkaar werden voorgesteld, hadden hun ogen elkaar vanaf de andere kant van de kamer ontmoet – en vastgehouden. En het was na het derde glas redelijk goede, rode wijn dat hij erin slaagde zich los te maken van het kleine groepje vage bekenden bij wie hij tot dan toe had gestaan.

Gemakkelijk.

Mrs. Murdoch, een grote, zeer opgewekte vrouw van eind veertig, leidde haar gasten nu vriendelijk maar dringend naar het eten dat op de tafels stond aan de verste kant van het grote vertrek en de man nam zijn kans waar toen ze hem passeerde.

‘Enig feest!’

‘Fijn dat je kon komen. Maar je moet je een beetje onder de gasten mengen, hoor. Heb je...’

‘Ik wandel nog wel wat rond. Dat beloof ik, wees maar niet bang!’

‘Ik heb met heel wat mensen over je gepraat.’

De man knikte zonder enig enthousiasme en keek naar haar gewone, vrij brede gezicht. ‘Je ziet er gezond uit.’

‘Fit als een hoentje.’

‘Hoe staat het met de jongens? Ze moeten nu,’ (hij was vergeten wát ze moesten zijn) ‘eh, behoorlijk groot zijn.’

‘Michael is achttien. Edward zeventien.’

‘Werkelijk? Ze moeten zeker binnenkort examen doen, denk ik zo?’

‘Michael moet volgende maand zijn eindexamen doen.’ (‘Ga alsjeblieft je gang en neem iets te eten, Rowena.’)

‘Hij is zeker schrander en vol zelfvertrouwen?’

‘Zelfvertrouwen is een beetje overdreven, vind je niet?’

‘Misschien heb je gelijk,’ antwoordde de man die de kwestie nog nooit eerder had overdacht. (Maar had hij iets onzegers in de blik van mrs. Murdoch gezien?) ‘Wat studeert hij?’

‘Biologie. Frans. Economie.’ (‘Ja toe maar, nemen jullie gerust iets.’)

‘Interessant!’ antwoordde de man, terwijl hij zich afvroeg welke motieven de jongen kon hebben gehad om een dergelijke eigenaardige, niet bij elkaar passende combinatie van vakken te kiezen. ‘En wat doet Edward...?’

Hij hoorde zichzelf de woorden zeggen, maar zijn gastvrouw was weggelopen om enkele gasten aan te moedigen van de lekkernijen te eten en hij ontdekte dat hij alleen stond. De mensen met wie hij eerder had staan praten, stonden nu stil, borden in hun hand, bij het assortiment koud vlees, hartige hapjes en salades, reepjes kippenborst met kerrie en schepten koolsla op. Gedurende twee minuten staarde hij naar de dichtstbijzijnde muur en probeerde ernstig een amateuristisch uitgevoerde aquarel naar waarde te schatten. Toen kwam hij in beweging. Ze stond achteraan in de rij en hij ging naast haar staan.

‘Ziet er goed uit, hè?’ zei hij op goed geluk. Niet een bijzonder treffend of origineel begin. Maar het was een begin; en het voldeed. ‘Honger?’ vroeg ze, terwijl ze zich naar hem omdraaide.

Had hij honger? Nu ze zo dichtbij was, zag ze er nog aantrekkelijker uit dan eerst, met haar grote, hazelnootkleurige ogen, blanke huid en een glimlachje om haar mond. Hád hij honger?

‘Ik heb wel trek,’ zei hij.

‘Je eet waarschijnlijk te veel,’ zei ze en ze spreidde haar rechterhand luchtig over de voorkant van zijn witte overhemd, een overhemd dat hij eigenhandig voorzichtig had gewassen en gestreken voor het feest. De vingers waren slank en gespierd, de lange nagels zorgvuldig gemanicurd en rood gelakt.

‘Ik ben toch niet te dik, hè?’ Hij vond dat het wel goed ging

en zijn stem klonk bijna jongensachtig.

Ze boog haar hoofd naar een kant waarbij ze hem half ernstig, half spottend taxeerde op andere kwaliteiten die ze misschien in hem kon waarderen. ‘Niet te dik,’ zei ze, terwijl ze haar lippen provocerend tuitte.

Hij keek naar haar terwijl ze over de buffettafel boog, staarde naar de ronding van haar slanke achterste toen ze zich nog verder boog om een paar plakjes biet op te scheppen – en voelde zich plotseling (zoals hij zich vaak voelde) een beetje verloren en hulpeloos. Ze praatte nu met de man die voor haar stond, een man van midden twintig, groot, blond haar, diep gebruind, met nauwelijks een onsje vet te veel op zijn botten. En de oudere man schudde met een triest lachje zijn hoofd. Het was een leuke gedachte geweest, maar nu liet hij die maar varen. Hij was vijftig en zijn leeftijd begon zo ongeveer, hield hij zich voor, zijn hart tegen tederheid te harden. Bijna.

Aan het eind van de tafel stonden een paar stoelen aangeschoven, met een paar decimeter ruimte op het witte tafelkleed; en hij besloot te gaan zitten en in alle rust te eten. Dat zou hem de indigestie besparen die hij altijd opliep als hij op een leunstoel at, in de krampachtige, ineengedoken houding die andere gasten zonder bezwaar hadden aangenomen. Hij vulde zijn glas nog eens bij, trok een stoel uit en begon te eten.

‘Ik denk dat je de enige verstandige man in het vertrek bent,’ zei ze, toen ze een minuutje later naast hem stond.

‘Ik krijg indigestie,’ zei hij vlak, zonder de moeite te nemen naar haar op te kijken. Het had geen zin zich anders voor te doen. Hij kon net zo goed zichzelf zijn – een beetje dikbuikig, meer dan een beetje kalend, aan de verkeerde kant van de halve eeuw, met een of twee afzichtelijke haartjes die uit zijn oren begonnen te groeien. Nee! Het had geen zin zich anders voor te doen. Ga weg, mooie vrouw! Ga weg en geniet van je partijtje flirten met die wellustige, jonge adonis daar verderop!

‘Bezwaar als ik je gezelschap houd?’

Hij keek naar haar op, in haar roomkleurige, strakke zomerjurk en trok de stoel naast zich uit.

‘Ik dacht al dat ik je kwijt was voor vanavond,’ zei hij na een poosje.

Ze hief haar glas wijn naar haar lippen en liet vervolgens de ringvinger van haar linkerhand over de gladde rand cirkelen, vanaf het punt waar ze had gedronken. ‘Wilde je me niet kwijtraken?’ zei ze zacht met haar vochtige lippen vlak bij zijn oor.

‘Nee. Ik wilde je helemaal voor mezelf houden. Maar ach, ik ben een zelfzuchtige stakker.’ Zijn stem klonk schertsend, goedgehumeurd; maar zijn heldere, blauwe ogen bleven koel en taxerend.

‘Je had me misschien wel gered,’ fluisterde ze. ‘Die blonde, vervelende vent daar... O, sorry. Hij is toch niet...?’

‘Nee. Hij is geen vriend van me.’

‘Van mij ook niet. In feite ken ik hier eigenlijk niemand.’ Haar stem was ernstig geworden en gedurende een paar minuten aten ze in stilte.

‘Er zijn er hier vast wel een paar die het niet erg zouden vinden jou te leren kennen,’ zei hij ten slotte.

‘Mmm?’ Ze leek weer ontspannen en glimlachte. ‘Misschien heb je gelijk.’

‘Maar het zijn allemaal van die saai kerels... wist je dat?’

‘Ik ben zelf ook saai,’ zei de man.

‘Ik geloof je niet.’

‘Nou, laten we dan zeggen dat ik net zo ben als alle anderen.’

‘Wat bedoel je daarmee?’ Ze had een vaag accent van een van de noordelijke streken. Lancashire, misschien?

‘Wil je dat ik het je vertel?’

‘Uh-huh.’

Hun ogen hielden elkaar een ogenblik gevangen, zoals dat al eerder was gebeurd; en toen keek de man naar beneden, naar zijn praktisch onaangeroerde bord met voedsel. ‘Ik vind je erg aantrekkelijk,’ zei hij rustig. ‘Dat is alles.’

Ze gaf geen antwoord en ze gingen verder met eten, verzonken in hun eigen gedachten. Zwijgend.

‘Niet slecht, hè?’ zei de man, zijn mond afvegend met een oranje, papieren servetje, waarna hij over de tafel heen naar een

van de wijnflessen reikte. ‘Wat kan ik je nu geven, mevrouw? Er is verse vruchtensalade, er is slagroomtaart, er is nog een soort karamelspul...’

Maar toen hij aanstalten maakte om op te staan, legde ze haar hand op de mouw van zijn jasje. ‘Laten we hier gewoon even blijven zitten praten. Ik kan namelijk nooit eten en tegelijk praten – zoals anderen wel kunnen.’

Inderdaad, het bleek dat de meeste andere gasten in staat waren deze twee vaardigheden met succes te combineren, want, zoals de man al snel zag, de grote ruimte was gevuld met gebabbel en gerammel van de ongeveer dertig andere gasten.

‘Nog een drupje wijn?’

‘Heb ik nog niet genoeg gehad?’

‘Zodra je genoeg hebt gehad, is het tijd voor nog een drupje meer.’

Ze lachte liefjes naar hem. ‘Wat geestig!’

‘Ik heb het gelezen op de achterkant van een doosje lucifers.’

Ze lachte weer en voor een poosje dronken ze van hun wijn. ‘Weet je, wat je net zei over... over...’

‘Dat ik je aantrekkelijk vond?’

Ze knikte.

‘Wat is daarmee?’

‘Waarom zei je dat?’

De man haalde zijn schouders op een, naar hij hoopte, non-chalante manier op. ‘Niet echt origineel, hè? Ik neem aan dat honderden andere mannen je hetzelfde hebben gezegd, is het niet? Dat is niet jouw schuld. De Almachtige heeft je alleen wonderlijk goed bedeed – dat is alles. Waarom zou je dat niet accepteren? Voor mij geldt hetzelfde: ik ben toevallig gezegend met het scherpzinnigste brein in Oxford. Dat kan ik toch ook niet helpen, vind je wel?’

‘Je beantwoordt mijn vraag niet.’

‘Nee? Ik dacht...’

‘Toen je zei dat je me aantrekkelijk vond, was het niet wát je zei. Het was... het was de manier waarop je het zei.’

‘En die was?’

‘Ik weet het niet. Het was wel... nou ja, het klonk aardig en tegelijk ook een beetje triest.’

‘Je moet niet aldoor “een beetje” zeggen.’

‘Ik probeerde je iets te vertellen wat niet gemakkelijk onder woorden is te brengen. Maar ik hou mijn mond wel, als je dat wilt.’

Hij schudde langzaam zijn hoofd. ‘Ik weet ’t niet. Zie je nou wat eerlijkheid je oplevert? Ik vertel je dat ik je aantrekkelijk vind. Weet je waarom? Omdat het me goeddoet te kijken naar je en zo naast je te zitten. En zal ik je nog eens iets anders vertellen? Ik vind je steeds aantrekkelijker worden. Zal wel door de wijn komen.’ Zijn glas was weer leeg en hij reikte naar een fles.

‘Het vervelende met mannen is dat “aantrekkelijk” slechts één ding betekent, nietwaar? Tussen de lakens glijden. En niets meer dan dat! Proost!’

‘Daar is toch niets verkeerd aan?’

‘Natuurlijk niet! Maar het zou toch ook weleens iets anders kunnen betekenen, denk je niet?’

‘Ik weet het niet. Ik ben niet zo’n expert in die dingen. Was het maar waar!’

‘Maar je kunt een vrouw aardig vinden om wat ze is, toch... en hetzelfde geldt voor haar uiterlijk.’ Ze wendde haar hoofd naar hem toe, het donkere haar hoog boven op haar hoofd vast gestoken en in haar ogen glansde een bijna heftige tederheid.

‘Wil je me alleen vertellen...?’ Hij haalde diep adem midden in wat hij op het punt stond te zeggen en hij kwam niet verder. Ze had haar rechterhand onder tafel laten glijden en hij voelde de lange, zachte vingers langzaam buigen en zich door de zijne strengelen.

‘Zeg, kun je me die wijn even aanreiken, kerel?’ Het was een vraag van een van de oudere gasten, rood gezicht, bolle buik en joviaal. ‘Sorry dat ik je stoer, maar een man moet zijn drankje, hè?’

Hun handen hadden elkaar schuldig losgelaten en dat bleef zo, want de andere gasten kwamen nu terug naar de tafels om hun dessert te kiezen.

‘Vind je dat we ons weer onder de gasten moeten begeven?’ vroeg hij zonder veel overtuiging. ‘We zullen misschien com-

mentaar krijgen als we niet voorzichtig zijn.’

‘Zou je dat erg vinden?’

De man scheen enkele seconden ernstig over deze vraag na te denken en toen ontspande zijn gezicht zich in een jongensachtige grijns. ‘Weet je,’ zei hij, ‘het kan me geen donder schelen. Waarom zouden we in hemelsnaam niet de hele avond bij elkaar zitten? Vertel me dat maar eens, meisje! Ik wil het. En als jij ook...’

‘Dat wil ik ook... en dat weet je best! Hou dus maar op met te doen alsof en haal wat van die *gateau* voor me. En hier!’ Ze dronk de rest van haar wijn in een teug op. ‘Je kunt dit bijvullen als je toch bezig bent.’

Nadat ze hun *gateau* hadden gegeten, waarna hij tweemaal het aanbod voor koffie had afgeslagen, vroeg hij haar iets over zichzelf te vertellen. En dat deed ze.

Ze was in Rochdale geboren, was op school een hardwerkend en intelligent meisje geweest en had een plaats gewonnen op Lady Margaret Hall om moderne talen te studeren. Met een eervolle vermelding had ze Oxford verlaten en gewerkt als de (enige) buitenlandse handelsvertegenwoordigster van een kleine uitgeverij in Croydon, een bedrijf dat twee jaar eerder met niets was begonnen door twee slimme en redelijk ambitieuze broers, die studieboeken Engels als tweede taal uitgaven. Vlak voordat zij bij het bedrijf was gekomen, hadden ze steeds meer buitenlandse contracten gekregen en was de behoefte aan een vertegenwoordigster steeds groter geworden. Vandaar de aanstelling. Heel goede baan en niet slecht betaald ook – vooral voor iemand zonder de minste ervaring in zakelijke aangelegenheden. Ze had heel veel noodzakelijke (en soms onnodige) reizen met de oudste van de twee broers moeten maken (Charles, de oudste venoot) en ze had die baan acht jaar gehouden, waarvan ze erg had genoten. De zaak was steeds groter geworden, de loonlijst was uitgegroeid van tien tot meer dan twintig, nieuwe kantoren waren gebouwd, nieuwe machines aangeschaft; en in die tijd, te midden van geruchten over gesjoemel met de onkosten en belastingontduiking, was het personeel getuige geweest van de komst van de onvermijdelijke Rolls-Royce, eerst een zwarte, toen een lichtblauwe; en, voor

een paar bevoorreedden, lag er een schoonheid van een jacht afgemeerd ergens in Reading. Haar eigen salaris was ieder jaar – soms tweemaal per jaar – verhoogd en toen ze het bedrijf ten slotte drie jaar geleden had verlaten, had ze een aardig appeltje voor de dorst vergaard, zeker voldoende voor haar om zich de komende paar jaar behoorlijk onafhankelijk te weten. Waarom ze was weggegaan? Moeilijk te zeggen, eigenlijk. Acht jaar was een lange tijd en zelfs de leukste baan wordt wat minder uitdagend, een beetje te... gewoon (was dat het goede woord) als de jaren voorbijgaan, met collega's die steeds voorspelbaarder worden en meer... O! Het deed er niet veel toe wát ze werden! Het was veel eenvoudiger dan dat: ze had gewoon iets anders gewild – dat was alles. Dus was ze opgestapt. In Oxford had ze Frans en Italiaans gestudeerd en door haar werk bij het bedrijf had ze vloeiend Duits geleerd. Dus? Dus had ze zich aangemeld als lerares bij een grote middelbare school (achttienhonderd) in het oostelijk deel van Londen... om Duitse les te geven. De school was veel grover dan ze zich had kunnen voorstellen. De jongens waren in hun hart ongetwijfeld goed, maar ze waren lawaaierig en onbeschaamd obscene, waarbij ze zich niet zelden (veronderstelde ze) op de achterste rijen van hun klassen ontblootten. Maar vooral de meisjes hadden de meeste last bezorgd, ze zagen in hun nieuwe lerares een rivale, een indringster, die ze best in staat achtten de begeerlijke affectie van de jongens uit te lokken en ook van de leraren. De leraren? O, sommigen van hen hadden weleens iets bij haar geprobeerd, vooral de getrouwde mannen; maar ze waren niet echt slecht, eigenlijk. Ze hadden de herculestaak om te proberen het aanhoudende spijbelen, het zinloze vandalisme en het werkelijk onnadenkende ruwe gedrag van die vechtlustige jongeren te voorkomen, of althans te beteugelen, voor wie alle begrippen van integriteit, studie, of zelfs de geringste, burgerlijke gehoorzaamheid zowel vreemd als onverenigbaar waren. Nou, ze had het vier trimesters volgehouden; en terugkijkend wilde ze dat ze het langer had uitgehouden. De jongens en meisjes van haar eigen groep hadden geld ingezameld om haar een werkelijk afzichtelijk stel wijnglazen te geven; en die glazen waren het kost-

baarste cadeau dat ze ooit had gekregen! Ze had gehuild toen ze haar het geschenk gaven – bij de laatste bijeenkomst hadden ze allemaal bij elkaar gestaan, waarbij een van de jongens een dom, onhandig, grappig en toch aardig toespraakje had gehouden. De meeste meisjes hadden ook een beetje gehuild en één of twee van de onverbeterlijke ontblootsters hadden zich opgeworpen om met een paar woorden dat vreselijke afscheid te nemen; trieste woorden en schijnbaar dankbaar en heel ontroerend. O jee! Toen? Nou, ze had een of twee andere dingen geprobeerd en ten slotte – twee jaar geleden om precies te zijn – was ze teruggekomen naar Oxford, had in advertenties om privéleerlingen gevraagd, had meer aanmeldingen gekregen dan ze aankon, een huisje gekocht... en, tja, hier zat ze dan! Op het feest.

Toch had ze iets weggelaten – dat wist de man. Hij herinnerde zich, hoewel vaag, hoe mrs. Murdoch haar aan hem had voorgesteld; herinnerde zich duidelijk de ringvinger van haar linkerhand waarmee ze langs de rand van het wijnglas had gestreken. Had ze nog meer dingen weggelaten? Maar hij zei niets. Hij zat daar gewoon, half verward en meer dan half verblind.

Het was even na middernacht. De Murdoch-zonen waren naar bed gegaan en er waren al verscheidene gasten vertrokken. De meeste achterblijvers stonden hun tweede of derde kop koffie te drinken, maar niemand kwam het vreemde paar storen dat nog steeds te midden van de restanten van de cake en taartjes zat.

‘En jij?’ vroeg ze. ‘Je bent erin geslaagd mij alleen te laten praten.’

‘Ik ben niet half zo interessant als jij. Echt niet! Ik wil hier gewoon blijven zitten – naast jou – dat is alles.’

Hij dronk een gigantische hoeveelheid wijn en zijn stem (zoals ze hoorde) werd ten slotte enigszins onverstaanbaar. ‘Naast jou, da’s allesh,’ zo ongeveer hadden zijn laatste paar woorden fonetisch geklonken; en toch voelde de vrouw zich eigenaardig aangetrokken tot deze benevelde dronkaard, wiens hand nu de hare weer zocht en zijn vingertoppen zachtjes over haar handpalm liet glijden.

Om tien voor halftwee rinkelde de telefoon.

Mrs. Murdoch legde tactvol haar hand op zijn schouder en sprak heel rustig. ‘Telefoon voor je.’ Haar slimme oogjes hadden natuurlijk alles gezien; en ze vond het wel grappig en – ja! – ze vond het fijn dat de dingen zich tussen deze twee mensen zo leuk hadden ontwikkeld. Jammer van de onderbreking. Maar, uiteindelijk had hij haar gezegd dat hij weggeroepen kon worden.

Hij nam de hoorn in de gang op. ‘Wat...? Lewis? Waarom bel je in hemelsnaam...? O...! O...! Goed.’ Hij keek naar zijn horloge. ‘Ja! Ja! Dat zei ik toch, is het niet?’ Hij smet de hoorn neer en liep terug naar het vertrek.

Ze zat nog steeds zoals hij haar had achtergelaten, haar ogen keken hem vragend aan toen hij daar stond. ‘Iets mis?’

‘Nee, niet echt. Ik moet alleen weg, ben ik bang. Sorry...’

‘Maar je hebt toch nog wel tijd om me thuis te brengen? Als-jeblijft!’

‘Het spijt me, dat kan ik niet doen. Zie je, ik heb, eh, dienst vanavond en...’

‘Ben je een arts of zo?’

‘Politieman.’

‘O jee!’

‘Het spijt me...’

‘Dat zeg je steeds!’

‘Laten we niet op die manier uit elkaar gaan,’ zei hij rustig.

‘Nee. Dat zou dom zijn, nietwaar? Het spijt me ook – dat ik boos werd, bedoel ik. Het is alleen...’ Ze keek naar hem op, in haar ogen stond nu de teleurstelling te lezen. ‘Misschien het noodlot...’

‘Onzin! Zoiets stoms bestaat niet!’

‘Geloof je niet in...?’

‘Kunnen we elkaar nog eens ontmoeten?’

Ze haalde een agenda uit haar handtas, scheurde er achteraan een bladzijde uit en schreef snel: *Canal Reach 9*.

‘De auto is er,’ zei Mrs. Murdoch.

De man knikte en draaide zich om alsof hij wilde vertrekken. Maar hij moest het vragen. ‘Je bent getrouwd, hè?’

‘Ja, maar...’

‘Met een van de broers van de uitgeverij?’

Was het verrassing? Of was het achterdocht dat even in haar ogen flitste voordat ze hem antwoordde. ‘Nee, dat niet. Ik was al lang daarvoor getrouwd. In feite was ik zo dom om al op mijn negentiende te trouwen, maar...’

Een tamelijk dikke man kwam de kamer in en liep verlegen naar hen toe. ‘Klaar, sir?’

‘Ja.’ Hij draaide zich om en keek haar nog een keer aan, wilde haar iets vertellen, maar was niet in staat de woorden te vinden.

‘Je hebt mijn adres?’ fluisterde ze.

Hij knikte. ‘Ik weet alleen je naam niet.’

‘Anne. Anne Scott.’

Hij glimlachte – bijna gelukkig.

‘En hoe heet jij?’

‘Ze noemen me Morse,’ zei de politieman.

Morse maakte zijn veiligheidsgordel vast terwijl de auto via Banbury Road naar de rotonde reed en accelereerde toen ze de heuvel af gingen richting Kidlington.

‘Waar sleep je me heen, Lewis?’

‘Woodstock Crescent, sir. Een kerel heeft zijn vrouw in een van de huizen daar neergestoken. Echter geen moeilijkheden. Een paar minuten nadat hij haar had gedood, kwam hij naar het bureau.’

‘Het verbaast je niet eens, hè Lewis? In de meeste moordzaken is de identiteit van de schuldige praktisch vanaf het begin al duidelijk. Besef je dat? In ongeveer veertig procent van dergelijke zaken wordt hij gearresteerd, bijna onmiddellijk, bij of vlak bij de plaats van de misdaad... gewoonlijk en gelukkig voor mensen zoals jij, Lewis, omdat hij geen enkele poging heeft gedaan om te vluchten. Zo – laat ik het eens even op een rijtje zetten – in ongeveer vijftig procent van de gevallen hebben het slachtoffer en de schuldige een relatie, vaak een zeer hechte relatie.’

‘Interessant, sir,’ zei Lewis, terwijl hij linksaf sloeg tegenover het Thames Valley-hoofdkantoor. ‘Hebt u nog meer van uw lessen te geven?’

‘Het stond vanochtend allemaal in de krant,’ zei Morse, verrast

toen hij merkte hoe nuchter hij had gesproken.

De auto vond zijn weg tussen een netwerk van donkere straatjes totdat Morse de flikkerende blauwe lichten van een ambulance voor een lelijk huis in Woodstock Crescent zag. Langzaam maakte hij zijn veiligheidsgordel los en stapte uit. 'Zeg, Lewis, weet jij toevallig waar Canal Reach is?'

'Ik geloof het wel, sir. Ergens onder Oxford. In de wijk Jericho.'

Boek een

I

Eens reisde een man van Jeruzalem naar Jericho.

(*Lucas 10, 30*)

De voornaamste toeristische bezienswaardigheden in Oxford liggen redelijk bij elkaar in de buurt en er zijn voldoende gidsen die in verscheidene talen zijn vertaald. Vandaar dat het kan voorkomen dat een dagtoerist die in een luxe touringcar klautert, nadat hij de universiteitsgebouwen heeft bekeken, die staan gegroepeerd tussen The High en de Radcliffe Camera, het voldane gevoel heeft dat het alles bij elkaar een compact, interessant bezoek is geweest aan een van Englands mooiste steden. Het is allemaal heel fraai, maar ook vermoeiend. En daarom is het maar goed dat het nabijgelegen Cornmarket de bezoeker een rits van bars, coffeeshops en hamburgertenten te bieden heeft waar hij zijn voeten kan laten uitrusten en zijn pas gekochte literatuur kan doorbladeren over die andere universiteiten en kerkelijke gebouwen, hun data en hun weldoeners, welke tot dusverre buiten zijn willekeurige rondzwervingen zijn gevallen. Maar misschien heeft hij er tegen twaalf uur genoeg van en laat die cultuur voor wat het is om naar het Westgate-winkelcentrum te gaan, dat op loopafstand ligt en gebouwd is op het oude terrein van St. Ebbes, waar de stadsbestuurders het antwoord vonden op hun binnenstadsveroudering in de volledige platlegging van de oude straten en huizen en hun vervanging door de betonnen supermarkt-giganten en gemeentelijke kantoren. *Solitudinem faciunt: architecturam appellat.*

Maar andere schoonheden bevinden zich vlak om de hoek – precies zoals het in de reisgidsen staat. Vanaf Cornmarket, bijvoorbeeld, kan de toerist linksaf slaan langs het Randolph naar de halfronde rij van de Regentenhuisen in Beaumont Street en

daar het Ashmolean bezoeken en in de tuinen rond Worcester College wandelen. Vandaar kan hij noordwaarts gaan en langs de dalende gedeelten van Walton Straat wandelen naar een omgeving die, tot dusverre, is ontsnapt aan de vandalen die in comités voor stadsplanning zitten. Hier, aanvankelijk onopvallend, maar al gauw onmiskenbaar, wordt de universiteit achtergelaten en zelfs het grote gebouw aan de linkerkant waarin de Oxford University Press zetelt, waarvan het omperkte vierkant vluchtig te zien is door de smeedijzeren hekken, dat er kaal en misplaatst uitziet en tamelijk verlaten, als een of andere hertogin in een discotheek. De toevallige bezoeker kan zelfs nog verder doorlopen, langs de rood en blauwe opschriften van de Phoenix-bioscoop aan zijn linkerkant en de zwartgrijze muren van het Radcliffe Infirmary aan zijn rechterkant; toch zal hij nu waarschijnlijk besluiten om weer naar het stadscentrum af te slaan en zodoende het gedeelte van Oxford de rug toekeren waar geleidelijke vernieuwing, met het oog op de behoeften van de gemeenschap, eindelijk zijn strijd lijkt te hebben gewonnen tegen de bulldozers.

Dit gedeelte wordt Jericho genoemd, een grote woonwijk, die zich uitstrekt van de westelijke kant van Walton Street naar de oevers van het kanaal, waar voor het grootste deel rijtjeshuizen staan uit de negentiende eeuw, twee verdiepingen hoog. Hier, in de wirwar van straatjes met namen als 'Wellington' en 'Nelson' en de andere beroemde helden, zijn de huizen gebouwd voor degenen die op de kaaien werkten of op het spoorwegcomplex, bij de University Press of op Lucy's ijzergieterij in Juxon Street. Maar de bezoeker voor het City Museum in St. Aldates zal geen gids over Jericho op de planken vinden; en zelfs onder de oudsten van zijn eigen bewoners, wordt de herkomst van die aantrekkelijke en geheimzinnige naam van 'Jericho' slechts af en toe – en dan nog aarzelend – teruggevonden. Sommigen beweren dat in vroeger dagen het fluiten van een passerende trein van de lijnen aan de overkant van het kanaal de muren kon doen instorten; anderen wijzen somber naar de synagoge op Richmond Road en praten over scherpe en voordelige onderhandelingen in de voormalige joodse wijk; toch heffen anderen hun ogen om de legende op

de plaatselijke kroeg te lezen: ‘Verpoos je in Jericho tot jullie baarden lang zijn’. Maar de meeste plaatselijke bewoners kijken gewoon niet-begrijpend naar hun gesprekspartners, alsof hun zulke onbeantwoorbare vragen waren gesteld als: waarom zijn de mensen geboren, of waarom ze eigenlijk leven of sterven en verslaafd raken aan drank of vrouwen.

Het was op woensdag, 3 oktober, bijna zes maanden na het feestje van Mrs. Murdoch in North Oxford, dat hoofdinspecteur Morse van de Thames Valley Police van Kidlington naar Oxford reed. Hij sloeg af naar Woodstock Road, ging rechtsaf Bainton Road op en toen rechtdoor naar Walton Street. Terwijl hij de Lancia voorzichtig door de smalle straat stuurde, met geparkeerde auto’s aan beide kanten, zag hij dat *Sex in the Suburbs* in de Phoenix draaide; maar bijna tegelijkertijd viel zijn blik op de grote, witte letters van een straatnaambord en elke gedachte aan een uurtje of twee van zinnenprikkelend amusement in technicolour was vergeten: op het bord stond ‘Jericho Street’. Hij had af en toe aan Anne Scott gedacht – natuurlijk had hij aan haar gedacht! – maar het vooruitzicht van een gecompliceerde verhouding met een getrouwde vrouw, had in het betrekkelijk nuchtere ochtendlicht niet helemaal dezelfde aantrekkingskracht gehad als de avond ervoor; en hij had de affaire niet voortgezet. Maar nu dacht hij aan haar...

Die ochtend, in Kidlington, was zijn lezing over procedures bij moord voor een groep ernstige, pas benoemde detectives (onder wie agent Walters) met een beleefd gebrek aan enthousiasme aangehoord en Morse wist dat hij verre van goed was geweest. Wat was hij blij dat hij de middag vrij had! Bovendien had hij, voor het eerst in vele maanden, een heel goede reden om in de omgeving van Jericho te zijn. Als een lid van de Oxford Book Association had hij onlangs een vroege aankondiging ontvangen van een causerie (3 oktober, acht uur ’s avonds) door Lady Helen Gardner over *The New Oxford Book of English Verse*; en het vooruitzicht deze gedistingeerde Oxford-academica te horen was op zich best voldoende om een ijdele Morse te bewegen naar zijn eerste bijeenkomst van het jaar te gaan. Maar daarnaast had het

Associations-comité een beroep gedaan op alle leden om enkele oude boeken te schenken die men misschien niet meer wilde, want voor Lady Helens praatje was een verkoop van tweedehandsboeken georganiseerd in een poging de slinkende kas van de Association aan te vullen. Daarom had Morse de avond tevoren zijn planken uitgedund en zo'n dertig paperbacks uitgezocht die nu in een kartonnen doos op de vloer van de Lancia lagen. Alle boeken moesten bij het Clarendon Press Institute in Walton Street worden afgeleverd (waar de Association zijn bijeenkomsten hield) tussen drie en vijf uur die dag. Het was nu vijf voor halfvier.

Om heel goede redenen echter, werd de aflevering van Morse' boeken tijdelijk uitgesteld. Vlak voor het OUP-gebouw sloeg Morse rechtsaf en reed langzaam door Great Clarendon Street, passeerde een paar kruispunten en ontdekte Canal Street aan zijn rechterkant. Hier moest ze toch zeker ergens in de buurt wonen? Het had de hele dag met tussenpozen geregend en dikke druppels kletsten tegen zijn voorruit terwijl hij de verlaten straat in reed en rondkeek naar een parkeerplaats. Mmm, moeilijk. Dubbele, gele strepen aan een kant van de straat, met een rij borden aan de andere kant – een aantal witte P's op een blauwe achtergrond: Parkeren alleen toegestaan voor bewoners met een vergunning. Tuurlijk, er waren hier en daar een of twee open plaatsen; maar met een zekere onwilligheid om iets onwettigs te doen – en met het risico een forse parkeerbon te krijgen – reed Morse langzaam rond in het netwerk van straten. Ten slotte, onder de hoge veritaliaanste klokkentoren van St. Barnabas' Church, vond hij een leeg stukje straat bij het kanaal, gemarkeerd met witte lijnen: 'Parkeertijd 2 uur. Terugkeer binnen 1 uur verboden'. Morse parkeerde voorzichtig achteruit en keek om zich heen. Door een geopend hek zag hij vluchtig blauw- en bruintinten en rood van een rij woonboten, afgemeerd langs het kanaal, terwijl drie onbestemde eenden met lange nekken zwart tegen de late middaglucht afstaken en lawaaiig naar een noordelijker deel van het water wiekten. Hij stapte uit de auto en stond een poosje in de regen, kijkend naar de vuilgele toren die de straten domineerde. Even een kijkje binnen, misschien? Maar de deur was gesloten

en Morse las op het bord dat dit jammer genoeg nodig was vanwege het vandalisme van de jongeren, toen hij achter zich een stem hoorde.

‘Is dit uw auto?’

Een jonge, drijfnnatte parkeerwacht, de gele band rond haar pet opvallend nieuw, stond naast de Lancia en probeerde dapper iets op een doorweekte bladzijde van haar aantekenboekje te noteren. ‘Dat mag toch, nietwaar?’ mompelde Morse verdedigend, terwijl hij via de uitgesleten traptreden van de kerk naar haar toe liep.

‘U staat over de witte lijn heen en u zult hem een stukje moeten verplaatsen. U hebt genoeg ruimte.’

Morse verplaatste de Lancia gehoorzaam binnen de witte lijnen en draaide toen het raampje naar beneden. ‘Beter?’

‘U moet uw portieren afsluiten als u hier blijft... twee uurtjes dus. Er worden heel wat auto’s gestolen, weet u.’

‘Ja, ik sluit altijd...’

‘Hij was nu niet afgesloten!’

‘Ik keek alleen of ik...’

Maar de jonge vrouw was doorgelopen, kennelijk niet van plan haar bevelen verder te bespreken en schreef een doornatte bekeuring uit voor een van de toevallige parkeerders zonder vergunning, een eindje verderop in de straat, toen Morse naar haar riep.

‘Canal Street? Weet u die?’

Ze wees achter zich naar Canal Street. ‘Om de hoek. Derde aan de rechterkant.’

In Canal Street zelf bewezen twee parkeerbonnen, gevouwen in cellofaan zakjes, gestoken onder de ruitenwissers, de nauwgezette toewijding van de parkeerwacht voor haar plichten; en pal aan de overkant van de straat, op de hoek van Vistor Street, zag Morse eenzelfde kaartje op de voorruit van een ongerijmd grote, lichtblauwe Rolls-Royce. Maar zijn aandacht was niet langer op de parkeerproblemen gericht. Op een bord aan zijn linkerkant stond ‘Canal Reach’; en hij bleef nadenkend staan. Hij vroeg zich af waarom hij daar was en wat hij haar eigenlijk te zeggen had...

De korte, smalle straat, met vijf rijtjeswoningen aan iedere kant,

was afgesloten voor motorverkeer door drie betonnen verkeerspaaltjes voor de ingang en aan het andere eind vergrendeld door de hekken van de jachtbouwhaven, die nu openstonden. Fietsen stonden naast drie van de tien voordeuren, maar er waren weinig andere tekenen van bewoning. Hoewel het nu donker begon te worden, brandde er geen licht achter de ramen met netgordijnen en de kleine straat zag er kleurloos en weinig uitnodigend uit. Dit waren ongetwijfeld enkele van de goedkopere huizen, gebouwd voor degenen die eens aan het kanaal hadden gewerkt: twee boven, twee beneden – en dat was alles. Het eerste huis aan de linkerkant was nummer 1 en Morse liep over de smalle stoep langs nummer 3, langs nummer 5, langs nummer 7 – en daar stond hij voor het laatste huis en voelde zich vreemd nerveus en besluiteloos. Instinctief klopte hij op de zak van zijn regenjas om te voelen of hij een pakje sigaretten bij zich had, maar merkte dat hij die in de auto moest hebben laten liggen. Achter hem ploeterde een auto door Canal Street, de lichten brandden al.

Morse klopte aan, maar er kwam niemand. Misschien wel zo goed? Toch klopte hij nog eens, een beetje harder dit keer, en deed een stap achteruit om naar het huis te kijken. De deur was in een roestbruine kleur geschilderd en aan de rechterkant beneden was een raam, het karmozijnrode gordijn was dicht; en daar vlak boven, het slaapkamerraam op de eerste verdieping... Wacht eens even! Er brandde licht. Daar was een lampje aan. Het kwam Morse voor dat de slaapkamerdeur open moest staan, want hij kon een vaag schijnsel ergens vandaan zien komen: misschien van de kamer aan de andere kant van de overloop? Hij stond nog steeds in de miezerregen en wachtte, terwijl hij naar het fraaie metselwerk van het terras keek, met de rode stretchers, beide met contrasterende, gestippelde grijsblauwe hoofdeinden.

Maar er kwam niemand naar de roestbruine deur.

Dan maar vergeten? Het was toch dom. Tijdens de lunch had hij een beetje te veel bier gedronken en de lichte golf van erotiek die hem onveranderlijk na een dergelijke uitspatting overviel, was ongetwijfeld verantwoordelijk voor zijn rit door Jericho die dag... En toen dacht hij dat hij een geluid vanuit het huis hoorde.

Ze wás thuis. Hij klopte weer, erg hard nu, en na nog een halve minuut te hebben gewacht, probeerde hij de deur. Hij was niet op slot. ‘Hallo? Is daar iemand?’ De voordeur kwam direct uit in een verrassend grote kamer, gelijkvloers, met vloerbedekking en leuk ingericht, en de camera in Morse’ brein klikte en klikte nog eens terwijl hij scherp rondkeek.

‘Hallo? Anne? Anne!’

In de verste linkerhoek ontdekte hij een trap en onderaan zag hij een duur uitziend, lichtbruin leren jack, met reepjes schapenvacht, keurig opgevouwen en gevlekt door nog natte regendruppels.

Maar zelfs terwijl hij een beetje vooroverboog en zijn oren tot het uiterste inspande, kon Morse niets horen. Het was toch vreemd dat ze de deur zo onafgesloten had gelaten. Maar ach, hij had net hetzelfde gedaan met zijn eigen auto, nietwaar? Hij sloot de deur rustig achter zich en stapte op de natte stoep. Het huis tegenover hem was nummer 10 en hij dacht vaag aan de grilligheid van degenen die verantwoordelijk waren voor de huisnummers in de straten, toen hij meende de gordijnen boven heel even te zien bewegen. Misschien vergiste hij zich, hoewel... Hij draaide zich nog eens om en keek naar het huis dat hij was komen bezoeken en zijn gedachten dwaalden verlangend naar de vrouw die hij nooit meer zou zien...

Het was een paar seconden later dat hij de verandering bemerkte: het licht op de eerste verdieping van nummer 9 was nu uit... en het bloed begon in zijn aderen te tintelen.

Verschenen titels van Colin Dexter:

Dwaalspoor

Signalement

De stilte rond Nicholas Quinn

Requiem

De doden van Jericho

Eerste druk juni 2023

Dit is het vijfde deel in de 'Inspecteur Morse'-serie.

Oorspronkelijke titel *The Dead of Jericho*

Oorspronkelijke uitgever Macmillan

Copyright © 1981 Colin Dexter

First published in 1981 by Macmillan, an imprint of Pan Macmillan, a division of Macmillan Publishers International Limited

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 1992, 2023 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Toby Visser

Omslagontwerp De Weijer Design, Baarn

Omslagillustratie Shutterstock

Opmaak binnenwerk Crius Group

ISBN 978 90 261 6890 1

ISBN e-book 978 90 261 6891 8

ISBN luisterboek 978 90 261 6892 5

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.